NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice iz Zagreba
godište IX | broj 90 | prosinac 2023. | ISSN 2718-4307

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Malo-pomalo i pred Vama je 90. broj *Novosti*. Solidan broj i za profesionalne izdavatelje, a bio mi je nezamisliv kad sam prije devet godina osjetila potrebu za sustavnim obavještavnjem članova Društva prijatelja glagoljice o glagoljaškim zbivanjima kako bi dobili osjećaj pripadnosti Društvu i uvid u bogatstvo događanja na *glagoljaškom nebu*. Nadam se da ćemo zajedno doći i do troznamenkastog broja, a priželjkujem nove snage koje će potom nastaviti ovu aktivnost na bolji, inovativniji ili dinamičniji način.

Zanimljivosti iz svijeta glagoljice

Dana 20. i 21. listopada u organizaciji istarskoga ogranka Društva hrvatskih književnika i časopisa Nova Istra održani su 21. Pulski dani eseja. Želja je organizatora da Pula bude upisana u kulturno-književni zemljovid naših gradova - domaćina bitnih književnih događaja. Raduje nas što je naziv manifestacije ispisan i glagoljicom.

U okviru *Tropletovih dana kulture – vjera, baština, identitet*, Hrvatska kulturna zajednica Troplet u suradnji s Narodnom knjižnicom Široki Brijeg organizirala je dana 24. i 25. listopada kreativnu radionicu pisanja glagoljice za učenike viših razreda osnovnih škola i srednjoškolce. Cilj je ove radionice omogućiti djeci i mladima zaviriti u bogatu škrinju hrvatskoga jezičnog blaga i upoznati ih s glagoljicom i hrvatskom ćirilicom, pismima kojima su se Hrvati služili kroz povijest, a koja su i danas neprocjenjiv dio naše kulturne baštine.

Prvog dana Interlibera, u utorak 7. studenoga, prof. Darko Žubrinić je na poziv organizatora održao 45-minutni tečaj glagoljice, *Malu radionicu glagoljice*, za grupu od sedamdesetak učenika nižih razreda osnovnih škola u Zagrebu, koji su došli sa svojim učiteljicama, a neki i u pratnji roditelja. Nekoliko osnovnih škola iskazalo je zanimanje i za nastavak suradnje na planu glagoljice u svojim prostorima što je odličan pokazatelj uspješnog približavanja glagoljice najširoj javnosti, a posebno učenicima. Od poznate glazbene umjetnice, gđe. Radojke Šverko, doznali smo da je o tom događaju istoga dana izvijestio i Prvi program Hrvatskog radija.

Od 7. do 17. studenoga u Galeriji AMZ u Zagrebu mogli smo razgledati izložbu Aline Gishyan, armenske likovne umjetnice koja već šest godina živi i radi u Hrvatskoj. Njena prva samostalna izložba imala je naziv *Nova keramička baština – Spoj glagoljice i armenskog stila*. Predstavila se dekorativnim i uporabnim predmetima na kojima je spojila posebnu ornamentalnu tehniku oblikovanja keramike dopunjenu slikama ptica raširenih krila koje stiliziraju glagoljska slova.

U Rijeci je od 7. do 10. studenoga održan 4. Tjedan glagoljice. U okviru navedene manifestacije dana 8. studenoga na riječkom Filozofskom fakultetu održan je znanstveni skup s temom *Kurzivna glagoljica na riječkom i na zadarskom području*, a predavači su bili najistaknutiji znanstvenici s riječkog i zadarskog sveučilišta.

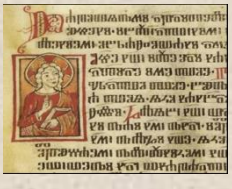

U Zadru je sredinom studenoga održan znanstveni skupu »Zadarski filološki dani«. Znanstvenice Marinka Šimić sa Staroslavenskog instituta i Tanja Kuštović s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održale su predavanje pod nazivom *Oficij za mrtve u Pariškom (Borislavićevu) zborniku*. Navedeni zbornik iz 1375. godine jedini je hrvatskoglagoljski rukopis srednjega vijeka za koji sa sigurnošću znamo da je ciljano pisan za žensku čitalačku publiku. Bio je namijenjen tzv. prizidnicama crkve sv. Julijana u Šibeniku. Riječ je ujedno o najstarijem sačuvanom hrvatskoglagoljskom zborniku i jedinom zasada poznatom glagoljskom kodeksu vezanom za Krešimirov Grad.

Izložba slika gđe Vjere Reiser pod nazivom *Tebe Boga hvalimo* priređena je kao dio proslave jubileja *100 godina franjevaca trećoredaca glagoljaša na Svetom Ksaveru u Zagrebu 1923. – 2023.* Otvorenje je bilo u srijedu 15. studenoga u Dvorani biskupa Srećka, pokraj crkve sv. Franje Ksaverskoga u Zagrebu, a izložba se može razgledati do 5. prosinca. O izloženim djelima govorila je Nevenka Šarčević, mag. hist. art., a kao domaćin nazočnima se obratio fra Zvonimir Brusač, gvardijan Samostana sv. Franje Ksaverskog. U glazbenom dijelu programa Franjevačka mladež sa Svetog Ksavera izvela je pjesmu *Franjinim stopama*.

Dr. sc. Artur Bagdasarov, naš armenski prijatelj koji živi u Moskvi, stručnjak je za hrvatski jezik i dobitnik nekadašnje Inine nagrade za međunarodnu promociju hrvatske kulture (vidi http://www.croatia.org/crown/articles/10069/). Dana 13. listopada 2023. objavio je članak "Armenska legenda o otoku Aghtmaru na glagoljici", dostupan na adresi Hrvatskog kulturnog vijeća www.hkv.hr/izdvojeno/vai-prilozi/a-b/bagdasarov-artur/42667. Tu su objavljene i dvije fotografije našeg časopisa Bašćina br. 24, od kojih se druga odnosi upravo na spomenutu legendu.

Glagoljica gdje je (ne) očekujemo

Naš član, g. Mladen Žubrinić, poslao nam fotografiju lijepog dvopismenog i trojezičnog klesanog spomenika koji se nalazi unutar zidina Kninske tvrđave. Latinicom i glagoljicom ispisano je *Svim žrtvama za hrvatsku državu*, a latinskim jezikom i latiničnim pismom *In bello pro patria Croatia omnibus populis victimis (U ratu za državu Hrvatsku stradali su svi narodi)*

Časopis *Matka* za popularizaciju matematike, koji izlazi od 1992. godine, namijenjen je učenicima osnovnih škola i početnih razreda srednjih škola u Hrvatskoj, kao i našoj dijaspori, a izdavač je Hrvatsko matematičko društvo. Već mnogo godina časopis njeguje i hrvatsku glagoljicu, ispisujući naslove nekih svojih rubrika tim pismom (na primjer, *Kutak za najmlađe*). Inicijativu za to dao je Petar Mladinić, prof., član redakcije. Časopis koristi font hrvatske uglaste glagoljice koji je 1995. na FER-u izradio student Zoran Rajič, a na poticaj prof. dr. Maria Žagara. Izrađena su dva fonta, obla i uglasta glagoljica, pod nadzorom izv. prof. dr. Julijane Divković Pukšec i prof. dr. Darka Žubrinića (tadašnjih djelatnika FER-a i članova DPG-a). Danas imamo na raspolaganju puno bolje fontove, na primjer prof. Frane Para, dr. sc. Filipa Cvitića i g. Nenada Hančića.

Gđa Đurđica Stubičan članica je DPG-a ali i Udruge umjetnika August Šenoa. Na prigodnom posteru pod nazivom *Ususret Božiću 2023*. nalazi se i lijepo slovo Đ kao privjesak na ogrlici.
Rijetko se spominje činjenica da je August Šenoa bio veliki ljubitelj i poznavatelj glagoljice, te da je svoje umijeće vježbao na izvornim glagoljskim dokumentima. O tome je u nekoliko navrata predavanje održao i prof. Žubrinić.

Tužna vijest

Dana 21. studenoga na zagrebačkom Krematoriju oprostili smo od g. Jurja Lokmera, dugogodišnjeg člana i dopredsjednika našega Društva od 2017. do 2021. godine. To su bile prijelomne godine, kada je nastavak rada Društva bio krajnje neizvjestan. Zahvaljujući trudu, znanju i nesebičnom angažmanu g. Lokmera i još nekoliko vrijednih članova, Društvo prijatelja glagoljice je opstalo i danas sjajno djeluje. Kao jedan od članova uredništva časopisa *Bašćina* znatno je svojim člancima doprinio raznovrsnosti i kvaliteti njegovog sadržaja. Počivao u miru Božjem!

Najava sljedećih događanja

Naredna mjesečna tribina u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu, Kaptol 29 a, održat će se u srijedu 13. prosinca s početkom u 19 sati. Naš član, ali i dopredsjednik Znanstvenog i kulturnog društva Kosinj, dr. sc. Ivan Mance, održat će predavanje pod nazivom *Rukopisni misal iz Kosinja kao vršnjak Novakovog misala*.

MPZ Bašćina sudjelovat će na svetoj misi na hrvatskome crkvenoslavenskom jeziku i izvesti napjeve iz *Glagoljaške baštine* fra Izaka Špralje i još neke adventske napjeve u nedjelju, 17. prosinca u 18 sati u crkvi sv. Franje Ksaverskog, Jandrićeva ulica 21 u Zagrebu.

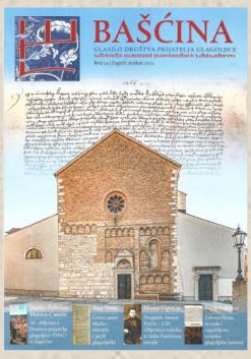

Novi, 24. broj časopisa Bašćina izašao je iz tiska koncem listopada. Svi zainteresirani mogu ga dobiti prije svake mjesečne tribine u Nadbskupijskom pastoralnom institutu na Kaptolu. Molimo za donaciju od 9 eura po primjerku. **Autore članaka koji su iz Zagreba također molimo da dođu preuzeti svoj primjerak**. Ostalima je već poslan poštom.

Ponavljamo zamolbu svim članovima koji u tekućoj (a možda i prošloj) godini nisu platili članarinu da to svakako učine. Godišnja članarina iznosi 20 € za zaposlene osobe, a 10 € za umirovljenike, studente, đake i nezaposlene. IBAN za uplatu članarine i eventualne donacije je HR40 2360 0001 1013 7945 7. Unaprijed zahvaljujemo!

Neka Vas prate mir i dobro!

UREDNICA Mirna Lipovac | STRUČNI SURADNIK Darko Žubrinić

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE
E-adresa: drustvoprijateljaglagoljice@gmail.com
Web adresa: http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html

Svi raniji brojevi *Novosti* nalaze se na: www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html